

בס"ד. אור ליום ב' ב' חיי שרה, כ"ף מרחשון ה'תשמ"ו*

ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע גו'¹, וידוע מאמר אדמו"ר הזקן עה"פ² דאשה היא הנשמה, ונק' אשה אחת כי היא אחת עם הוי', מנשי בני הנביאים, כי נביאים מלשון ניב שפתיים³ הוא שמקבלים מבחי' דבר הוי' והנשמה היא כלי קיבול לקבל השגות וגילוי אלקות. ואלישע אותיות אלי שע הוא הקב"ה. וזהו ואשה אחת גו' צעקה אל אלישע, שהנשמה צועקת להקב"ה, עבדך אישי מת, אישי הוא אש יו"ד, דהאהבה כרשפי אש שהי' אצלי להכלל ולהבטל בבחי' יו"ד חכמה עילאה — מת, שעכשיו אין לי אהבה זו. והנושה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים, והנושה מלשון כי נשני אלקים⁴ קאי על נפש הבהמית שמשכחת אותי מאלקות, ושני ילדי הם האהבה והיראה [וכמבואר בתניא⁵ שהמדות נקראים בשם תולדות, ועיקרי המדות הם אהבה ויראה⁶], וזהו והנושה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים, לאהבות זרות וליראות זרות. [דנוסף לזה שנה"ב משכחת אותי מאלקות ורוצה לבטל ח"ו את האהוי"ר באלקות, היא רוצה לקחת את האהוי"ר דנפש האלקית שיהיו עבדים לנה"ב]. ויאמר אלי' אלישע גו' מה יש לך בבית, איזה כחות נשאר לך שאין לנה"ב שליטה עליהם⁷, ותאמר אין לשפחתך גו' כי אם אסוך שמן, שלא נשאר אצלה שום דבר מלבד עצם נקודת הנשמה. [ויש לומר⁸, דשמן הוא חכמה⁹, ואסוך שמן הוא בחינת החכמה שבנפש, שאין לנה"ב שליטה עליה¹⁰]. ויאמר לך שאלי לך כלים מן החוץ גו' כלים ריקים אל תמעיטי, שתעסוק בתורה ובמצוות¹¹ שהם כלים לאור הוי"ו¹², ואף שהתומ"צ שעוסקת בהם עכשיו הם כלים ריקים (בלי אהבה ויראה¹³) מ"מ אל תמעיטי בהם, ויצקת על כל הכלים האלה, להמשיך בהם

(* יצא לאור בקונטרס כ"ף מרחשון — תש"נ, "לקראת ש"פ וירא, כ"ף מרחשון הבעל"ט, יום הולדת אצ"ל אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע . . ט"ו מ"ח שנת ה'תש"נ).

(1) מלכים"ב ד, א ואילך. — התחלת ההפטרות דש"פ וירא, שבשנה זו (תשמ"ו) הוא השבת שלפני כ"ף מרחשון, יום ההולדת של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שמיני מתברכין כולהו יומין [זח"ב סג, ב. פח, א].
(2) ד"ה כשם שצועקים, נדפס במאמרי אדה"ז — הקצרים ע' קלו. וראה גם ד"ה ואשה אחת (נדפס שם ע' קלו).

(3) לשון הכתוב — ישעי' נז, יט.

(4) מקץ מא, נא.

(5) פ"ג.

(6) ראה תניא שם (ז, ב): ושאר המדות הן ענפי היראה והאהבה ותולדותיהן.

(7) כ"ה בד"ה ואשה אחת שם.

(8) וכן משמע בד"ה ואשה אחת הנ"ל.

(9) תניא פנ"ג (עה, רע"א), מזהר (ראה זח"ג לד, א. שם לח, ב ובניצוצי אורות שם אות א).

(10) ראה תניא פי"ט (כה, א).

(11) כ"ה בד"ה ואשה אחת שם. ובד"ה כשם שצועקים, דפירוש כלים רקים אל תמעיטי הוא שיתבונן איך שהוא כלי ריקן, כדלקמן בפנים.

(12) להעיר מלקו"ת ראה לב, ד.

(13) שאז הם כנוף בלי נשמה (תניא פל"ח ואילך) ואפשר שלכן הם נק' כלים רקים.

הגילוי דעצם הנשמה [וע"ד המבואר בתניא¹⁴ שקיום התורה ומצוותי' תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו לה', דמס"נ הוא מצד עצם הנשמה¹⁵]. וכשתעשה כן אזי את ובנייך תחיי בנותר, כיתרון האור הבא מן החושך¹⁶. ועוד פירוש בכלים ריקים אל תמעיטי, שיתבונן הרבה¹⁷ איך שהוא כלי ריקן בלי דעת במוח ובלוי דחילו ורחימו, ויתמרמר מאד על ריחוקו, ועי"ז יאיר בו אור הנשמה. וכמאמר רב מתיבתא בג"ע¹⁸ אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' כו' גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' וסליק בי' נהורא. ויתירה מזה שאור זה (שמאיר ע"י המרירות מזה שהוא כלי ריקן) יש לו יתרון על האור כמו שהוא מצד עצמו, כיתרון האור הבא מן החושך דוקא. וזהו ואת ובנייך תחיי בנותר, את הוא עצם הנשמה ובנייך הם דחילו ורחימו שבכל נשמה — תחיי בנותר, כיתרון האור הבא מן החושך.

ב) ויש לומר, דיתרון האור הבא מן החושך (ואת ובנייך תחיי בנותר) להפירוש בכלים ריקים אל תמעיטי שיתבונן הרבה איך שהוא כלי ריקן, הוא נעלה יותר מיתרון האור (נותר) להפירוש בכלים ריקים אל תמעיטי שיעסוק בתורה ומצוות אף שהם בלי אהוי"ר. דהנה ביתרון האור מן החושך, שני ענינים. יתרון האור בכדי להאיר את החושך. שבכדי להאיר במקום רחוק וחשוך ביותר, צריך לאור גדול ביותר¹⁹. דכמו"כ הוא גם בנוגע להיתרון (תחיי בנותר) שע"י עסק התומ"צ בלי אהוי"ר, דזה שהוא עוסק בתומ"צ הגם שאין לו אהוי"ר, הוא מפני תוקף ההתקשרות שלו באלקות שמצד עצם הנשמה, שלמעלה מכחות הגלויים. ועוד ענין ביתרון האור מן החושך, שע"י המרירות מהחושך המסתיר אורו ית', נמשך מבחינת ישת חושך סתורי²⁰, חושך שלמעלה מאורי²¹ (למעלה גם מאור גדול שמאיר גם במקום חשוך ביותר). וזהו היתרון (תחיי בנותר) שע"י ההתבוננות איך שהוא כלי ריקן, דע"י המרירות מזה שהוא כלי ריקן (חושך), הוא מגיע לבחינת חושך שלמעלה מאור.

ג) וביאור הענין בפרטיות יותר, יובן ע"פ מ"ש בלקו"ת²² דענין את ובנייך תחיי בנותר הוא ע"ד מה שארז"ל²³ עה"פ²⁴ לשארית נחלתו, למי שמשים עצמו כשיריים. ומבאר שם²⁵, דשיריים הם המקיפים שלמעלה מהשתלשלות. דהאור שנמשך בעולמות (בפנימיות) הוא הארה בלבד, ועיקר האור (המקיפים) נשאר

14 ספכ"ה.

15 ראה תניא פי"ח"ט.

16 ע"פ לשון הכתוב — קהלת ב, יג. וראה ספר הערכים-חב"ד ערך אור — ביחס לחושך ס"ח. וש"נ.

17 צע"ק, דבפסוק נאמר "אל תמעיטי", ובהמאמר "שיתבונן הרבה".

18 זח"ג קסח, א. — בזהר שם הוא בשינוי לשון, אבל כ"ה במאמר אדה"ז שם. וכ"ה גם בתניא רפכ"ט.

ובכ"מ.

19 ראה ספר הערכים שם ע' תקפ (וש"נ), שזהו אחד הפירושים ביתרון האור מן החושך.

20 תהלים יח, יב.

21 לקו"ת האזינו עג, סע"א.

22 ס"פ מסעי ד"ה ענין נחלת יעקב (צו, ב).

23 ר"ה יז, א.

24 מיכה ז, יח.

25 וראה גם לקו"ת דרושי ר"ה ד"ה להבין כו' מי א"ל כמוך (סב, ב).

למעלה, שיריים. ובכדי להמשיך המקיפים, הוא ע"י הביטול. וזהו למי שמשים עצמו כשיריים, דע"י שמשים עצמו כשיריים כפשוטו, ביטול, עי"ז דוקא הוא ממשיך המקיפים, שיריים. דכאשר עבודתו היא בבחינת מציאות, גם כשהעבודה היא בתכלית העילוי, ההמשכה שעל ידה היא אור השייך להשתלשלות (מציאות), ובכדי להמשיך השיריים דלמעלה (שלמעלה מבחינת מציאות) הוא דוקא ע"י הביטול. [נוכמבואר גם בתו"א²⁶ עה"פ²⁷ השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית גו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח, דההמשכה שע"י שמים וארץ שהם תורה (שמים) ומצוות (ארץ) הוא אור פנימי, ובכדי להמשיך המקיפים, אי זה בית גו', דבית הוא מקיף (ובמקיפים עצמם מקיף הרחוק), הוא ע"י הביטול, עני ונכה רוח]. ומבאר בלקו"ת שם, דזהו מה שארו"ל²⁸ עה"פ ואת ובנייך תחיי בנותר עד שיחיו המתים, דנותר הוא מה שנשאר למעלה בבחינת מקיף, ובמקיפים עצמם הוא מקיף הרחוק, עתיק (דאריך הוא מקיף הקרוב ועתיק הוא מקיף הרחוק²⁹), וזהו תחיי בנותר עד שיחיו המתים, דתחייית המתים הוא ע"י טלא דנטיף מעתיקא³⁰.

וזהו המעלה דענין תחיי בנותר שבא על ידי המרירות מזה שהוא כלי ריקן (פירוש השני בכלים ריקים אל תמעטי) על הענין דתחיי בנותר שבא על ידי שעוסק בתורה ומצוות הגם שאין לו אהוי"ר (פירוש הראשון בכלים ריקים אל תמעטי), כי היתרון (נותר) בזה שעוסק בתומ"צ גם כשאין לו אהבה ויראה הוא זה שאז קיום התומ"צ שלו קשור עם כח המסירת נפש, דענין המסירת נפש הוא מצד עצם הנשמה שלמעלה מכחות הגלויים (אהוי"ר). אבל מ"מ, כיון שע"י עסק התומ"צ (גם כשקיום התומ"צ הוא ע"י שזוכר ענין מסירת נפשו לה') אינו מתבטל ממציאותו [שהרי זה שהוא מקיים תומ"צ תלוי ברצונו, רצון (מציאות) האדם³¹], הגילוי דעצם הנשמה שבזה הוא רק כמו ששייכת לכחות הגלויים [דע"י שזוכר ענין מסירת נפשו לה' שמצד עצם הנשמה, הרצון שלו בתומ"צ הוא בתוקף גדול]. ולכן, גם ההמשכה שנמשכת מלמעלה עי"ז, הוא האור שלמעלה מהשתלשלות כמו שהוא שייך להשתלשלות, דבכללות הוא מקיף הקרוב, אריך. והיתרון שנעשה על ידי ההרגש והמרירות מזה שהוא כלי ריקן, מכיון שע"י זה הוא מתבטל ממציאותו, נמשך עי"ז הגילוי דעצם הנשמה כמו שהיא למעלה משייכות לכחות הגלויים. ועד"ז הוא בההמשכה שנמשכת עי"ז מלמעלה, דע"י שמרגיש בעצמו שהוא כלי ריקן שאין בו

26) בתחלתו. ובאוה"ת נצבים א'רפב ואילך הובא ענין זה שבתו"א והענין דלמי שמשים עצמו כשיריים בהמשך אפד. עי"ש.

27) ישע' סו, א"ב.

28) ב"ר ספלה. יל"ש מלכים עה"פ (רמז רכח).

29) לקו"ת ברכה צט, ב"ג (הובא בלקו"ת מסעי שם). ובכ"מ.

30) זח"ב פג, א (הובא בלקו"ת מסעי שם).

31) והגם דטבע המס"נ שבכאו"א מישראל הוא לא מצד הרצון שלו אלא מפני שאינו יכול להפרד ח"ו

מאחדותו ית' (המשך תרס"ו ע' רסז. ובכ"מ) — הנה זהו כשבא למס"נ בפועל, שאז מתגלית היחידה שבו. אבל כל זמן שלא בא לידי מס"נ בפועל ורק זוכר ענין מסירת נפשו לה' שע"י "יוכל לעמוד נגד יצרו" (תניא ספכ"ה) — הנה זה שעומד נגד יצרו (ע"י זכירת המס"נ) הוא שרוצה לעמוד נגד יצרו.

שום מעלה והוא כמו שיריים בעיניו (דבר המיותר, נותר), הענין דחיי בנותר שעי"ז הוא המשכת מקיף הרחוק, עתיק³².

ד) וצריך להבין מ"ש את ובניך תחיי בנותר, שגם האהבה והיראה דהנשמה (בנייך) יחיו בנותר, דלכאורה, מכיון שנותר הוא מקיף, ובפרט להפירוש שנותר הוא מקיף הרחוק, איך שייך שיומשך ממנו חיות לכחות הפנימיים (אהבה ויראה). ויש לבאר זה ע"פ מ"ש אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בעל יום ההולדת במאמרו ד"ה כ"י³³ המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא³⁴ (בספר המאמרים שלו שמכינים עתה לדפוס³⁵), דשני הלשונות נפלאות ורחוקה הם בעתיק ואריך. דפלא [שהוא לשון הפרשה והבדלה] הוא בעתיק, שנעתק ונבדל מהשתלשלות, וריחוק הוא באריך, דלשון ריחוק מורה שיש לו שייכות להדבר שהוא רחוק ממנו, וכמו אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני³⁶, דזה שאמרתי אחכמה הוא לפי שהחכמה שייכת אליו, ורק שהיא רחוקה ממנו³⁷. ומבאר שם, דמ"ש כי המצוה הזאת גו' לא נפלאות היא ממך גו', ממך דוקא, הוא, כי כיון שהמצוות הם רצון העליון, רצון שלמעלה מטעם, הם בבחינת פלא וריחוק³⁸. ומכ"ש מצות התשובה (דהמצוה הזאת קאי על מצות התשובה, כמ"ש הרמב"ן וכמה מפרשים³⁹) שהיא למעלה מהרצון דמצוות [וכמבואר בכ"מ⁴⁰], דזה שע"י התשובה מתמלאים כל הפגמים הוא לפי שתשובה מגעת באו"ס בעל הרצון (שלמעלה מהרצון דמצוות), ועד שהיא מגעת בהעצמות⁴¹, דזהו מ"ש כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך, אנכי מי שאנכי⁴²] שהיא בודאי בבחינת פלא וריחוק. דתשובה תתאה היא בבחינת ריחוק ותשובה עילאה היא בבחינת פלא. כי תשובה תתאה היא במקיף דחי', מקיף הקרוב. וגם ההמשכה מלמעלה הנמשכת ע"י תשובה תתאה היא המקיף דאור ישר שיש לו שייכות להפנימי, דבכללות הוא אריך. ותשובה עילאה היא במקיף דיחידה, מקיף הרחוק. וגם ההמשכה מלמעלה שנמשכת ע"י היא המקיף דאור חוזר שלמעלה משייכות

32 להעיר שגם בתשובה (דיוגמת) שני ענינים אלה. א) שהאהבה והצמאון להו' דבעל תשובה הוא יותר מבצדיקים (תניא פ"ז יב, א). ובכ"מ. ב) שנעשה נבזה בעיניו נמאס כו' מואס בחייו, ועי"ז נמשך לו חסד דעתיק (לקו"ת דרושים לר"ה סא, ג). ובהמשך הענין שם (סב, ב) שזוה"ע המשכת השיריים למי שמשים עצמו כשיריים.

33 לשון הכתוב — נצבים ל, יא.

34 דשנת תרע"ג.

35 סה"מ תער"ב-תרע"ו (נדפס שם ע' רפט ואילך).

36 קהלת ז, כג.

37 כ"ה בסה"מ שם ע' רחצ. ועד"ז הוא בד"ה כי המצוה הזאת בלקו"ת נצבים מה, ב ובסה"מ תקס"ה ס"ע תתפא ואילך. ולהעיר דבסוף ד"ה כי המצוה הזאת בהמשך תרס"ו (ע' שמו) מבואר דריחוק הוא למעלה מפלא.

38 כ"ה (שגם כל המצוות הם פלא וריחוק) להדיא בתחלת המאמר שם ע' רפט.

39 וכו"ה בד"ה כי המצוה שבלקו"ת ובסה"מ תקס"ה שם.

40 ראה ד"ה שובה ישראל דוא"ו תשרי ה'תשל"ז ס"ה (לעיל ע' צג) ובהנסמן שם הערה 46. וראה גם

לקו"ת נצבים מה, ג"ד. סה"מ תקס"ה שם ע' תתעט ואילך.

41 שהוא למעלה גם מבעל הרצון — ראה ד"ה שובה ישראל דש"פ האזינו ה'תשל"ז ס"ד (לעיל ע' צט).

42 לקו"ת שם מה, ד. סה"מ תקס"ה ע' תתעט ואילך. ד"ה הנ"ל תרע"ג ע' רצט. וראה לקמן ס"ט.

לפנימיות, דבכללות הוא עתיק. ומ"ש לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא, הוא ממך דוקא, מנשמות ישראל. דנש"י יש בהם הכל, וגם מלמעלה נותנים להם הכל, ולכן אין זה נפלא ורחוק מהם.

ה) וצריך להבין, מה מחדש הכתוב בזה שהמצוה הזאת (תשובה) לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא, דלכאורה, מכיון שגם באדם, עבודת התשובה היא בהמקיפים חי' יחידה, שהם בדוגמת המקיפים שלמעלה (אריך ועתיק), מהו החידוש (כ"כ) בזה שע"י העבודה בהמקיפים דהנשמה נמשכים המקיפים דלמעלה. ויש לומר, דממך קאי על נר"נ שהם עיקר האדם⁴³. דהגם שתשובה היא בהמקיפים דנשמה, מ"מ, בכדי לעורר המקיפים צריכה להיות התבוננות, וההתבוננות (שבנר"נ) צריכה להיות באופן שע"י יתעוררו המקיפים שלמעלה מהשכל. וזהו החידוש בלא נפלאות היא ממך גוי' שממך קאי על נר"נ (כנ"ל), דהגם שהמקיפים חי' יחידה הם נפלאים ורחוקים מנר"נ, מ"מ, בכח הנר"נ לעורר (ע"י התבוננות המתאימה) את המקיפים חי' יחידה⁴⁴, ועל ידם גם המקיפים שלמעלה, אריך ועתיק. והטעם על זה הוא (כמובא לעיל (סוף סעיף ד) מהמאמר) כי נש"י (היינו גם הנר"נ) יש להם הכל, וגם מלמעלה נותנים להם הכל.

ו) ויובן זה בהקדים שהביאור בדיוק לשון הכתוב לא נפלאות היא ממך (ממך דוקא), הוא גם להפירוש⁴⁵ שהמצוה הזאת קאי על כללות המצוות. דגם לפירוש זה, המצוה הזאת היא בבחינת פלא, וכמובא לעיל (סעיף ד) מהמאמר, שגם כל המצוות, להיותם רצון העליון שלמעלה מהטעם, הם בבחינת פלא וריחוק (אלא שאעפ"כ לא נפלאות היא ממך, מישראל). ויש לומר, דזה שאומר ב' לשונות, נפלאות ורחוקה, הוא, כי במצוות יש שני ענינים. זה שהמצוות הם רצונו ית', רצון שלמעלה מטעם. וזה שלאחרי שהרצון נתלבש בחכמה (דתורה), ניתוסף גם טעם לכל מצוה⁴⁶. וזהו שני הלשונות דפלא וריחוק, דהרצון שבמצוות, להיותו למעלה מטעם, הוא פלא. וטעמי המצוות כמו שהם מצד החכמה דתורה כמו שהיא למעלה, הם בבחינת ריחוק. דהגם שגם טעמי המצוות (כמו שהם בחכמתו ית') הם למעלה מההבנה דשכל אנושי⁴⁷, מ"מ, החכמה דלמעלה היא מקור לחכמת ושכל הנבראים⁴⁸, ולכן היא לא נפלאות משכל הנבראים ורק רחוקה מהם⁴⁹.

43) להעיר מהמובא לעיל סי"ג שהמקיפים נק' שיריים.

44) להעיר מלקו"ת נצבים מו סע"ד דבתשובה יש שתי מדרגות תשו"ת ותשו"ע "וגם בחינה זו (תשו"ע) הוא קרוב אליך".

45) ראה רש"י עה"פ לא בשמים גוי' ועה"פ כי קרוב גוי' (שבהמשך לכי המצוה הזאת). תניא פי"ו ובה"שער" דהתניא (בפי' הפסוק כי קרוב גוי'). ובסד"ה כי המצוה בהמשך תרס"ו "המצוה הזאת קאי על כל המצוות".

46) ראה בארוכה לקמן ח"ב ס"ע קסד ואילך. ח"ד ס"ע יד ואילך. וש"נ. וראה שם ע' טו, שגם המצוות דחוקים יש להם טעם בחכמה שלמע'. ולהעיר מהא שאמר שלמה "אמרתי אחכמה גוי'" בנוגע לפרה אדומה (במדב"ר פי"ט, ג).

47) ראה אנה"ק סי"ט (קכח, א) שטעמי המצוות לא נתגלו, והטעמים המובנים לנו אינם תכלית הטעם. וראה בארוכה לקמן ח"ב ס"ע קסד ואילך.

48) תו"א וירא יד, א. ובכ"מ.

49) עפ"ז יומתק זה שאמר שלמה בנוגע להטעם דפרה אדומה "והיא רחוקה ממני".

ז) **ויש** להוסיף, דהמצוות והתורה (טעמי המצוות) כמו שהם מצד עצמם, אין שייך לומר עליהם גם התואר דפלא וריחוק. כי לשון פלא (ומכ"ש לשון ריחוק) מורה שהדבר המופלא יש לו איזו שייכות להדבר שמופלא ממנו. משא"כ בשני ענינים שאין שום שייכות ביניהם, אין נופל הלשון פלא. וכמו שאין שייך לומר על סברא שכלית שהיא נפלאה מחוש המישוש⁵⁰. וזה שהתומ"צ הם ריחוק ופלא הוא לאחרי שירדו להיות להם איזו שייכות לעולם. דהתחלת הירידה היא זה שהתורה קדמה לעולם. דהתורה כמו שהיא מצד עצמה, אינה בגדר עלמין כלל ואין שייך לומר עלי' שקדמה לעולם. וזה שארז"ל⁵¹ אלפיים שנה קדמה תורה לעולם, הוא בהדרגא דתורה כמו שירדה⁵² להיות בגדר עלמין. דבדרגא זו שייך לומר שקדמה לעולם, ויתירה מזו, שיש שיעור בהקדימה, אלפיים שנה. ולאחרי זה ירדה עוד כו"כ ירידות⁵³, עד שנמשכה למטה. ובדרגא זו דתורה, כמו שהיא לאחרי ירידתה [שהיא דרגא כללית, הכוללת כו"כ דרגות פרטיות, מהדרגא דתורה שקדמה לעולם ועד להדרגא דתורה שנמשכה למטה] שייך לומר שהיא בבחינת פלא וריחוק.

ויש לומר, דזה שאומר לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא, הכוונה בזה היא להתומ"צ כמו שהם בבחינת פלא וריחוק, וגם להתומ"צ כמו שהם מצד עצמם (קודם ירידתם, שאז אין שייך לומר עליהם גם התואר דפלא וריחוק), שגם דרגא זו דתומ"צ לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא. כי במתן תורה ניתנו לישראל כל הדרגות דתורה, גם הדרגא דתורה כמו שהיא מצד עצמה (לפני ירידתה להיות שייכת לעולמות), ועד לאורייתא וקוב"ה כולא חד⁵⁴.

ח) **והנה** עד"ז הוא להפירוש דהמצוה הזאת קאי על מצות התשובה, דזה שתשובה היא בבחינת פלא וריחוק, הוא כמו שירדה להיות נמשכת למטה, אבל כמו שהיא מצד עצמה, אין שייך בה גם התוארים פלא וריחוק. והגם שהפלא והריחוק דתשובה הם באופן נעלה יותר מהפלא והריחוק שבכל המצוות [דהפלא והריחוק שבכל המצוות הו"ע הרצון והחכמה (כנ"ל סעיף ו), וכיון שתשובה היא בבעל הרצון (כנ"ל סעיף ד), מובן, שהפלא והריחוק דתשובה הם באופן נעלה יותר], מ"מ, מכיון שהתואר פלא (ומכ"ש התואר דריחוק), גם כמו שהוא בתכלית העילוי, מורה שהדבר המופלא יש לו איזו שייכות להדבר שמופלא ממנו, לכן, בהדרגא דתשובה כמו שהיא מצד עצמה (בעל הרצון), אין שייך לומר לשון פלא וריחוק. ומ"ש שהמצוה הזאת (תשובה) היא נפלאה וריחוקה, הוא, לאחרי ירידתה להיות נמשכת למטה.

50) ראה שעהיהו"א פ"ט (פו, ב). וראה ד"ה שובה ישראל דש"פ האזינו הנ"ל הערה 24 (לעיל ע' טז).

51) ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד.

52) דזה שאלפיים שנה קדמה תורה לעולם למדין ממ"ש (משל ח, ל) ואהי' גו' יום יום (מקומות שבהערה הקודמת) — וענין זה שבתורה הוא למטה וירידה לגבי "ואהי' אצלו אמון" (התחלת הכתוב), ראה בארוכה סה"מ תרס"ה ע' עד. ובכ"מ.

53) ראה סה"מ תרס"ה שם בענין ה' הדרגות דתורה שבמשלי שם.

54) ראה זח"ג עג, א.

ויש לומר, דמ"ש לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא, הכוונה בזה היא להתשובה כמו שהיא בבחינת פלא וריחוק וגם להתשובה כמו שהיא מצד שרשה בבעל הרצון (שלמעלה מהתואר דפלא וריחוק), שגם דרגא זו דתשובה לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא. וזהו מ"ש כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך גוי, שגם התשובה כמו שהיא מצד אנכי, אנכי מי שאנכי, לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא.

(ט) **והטעם** על זה, כי במתן תורה, על ידי הדיבור⁵⁵ אנכי הוי' אלקיך, נעשה כן בכאו"א מישראל, שאנכי (על ידי שנמשך בהוי') הוא אלקיך, כחך וחיותך⁵⁶. והגם דזה שאנכי נעשה אלקיך הוא כמו שנמשך בהוי', וכמבואר בהמאמר⁵⁷ החילוק בין מצות התשובה לכל המצוות, דבתשובה כתיב אשר אנכי מצוך, אנכי סתם, ובכל המצוות כתיב אנכי הוי', אנכי כמו שנמשך בהוי', מ"מ, ע"פ הידוע⁵⁸ שבהדיבור אנכי כלולים כל המצוות, גם מצות התשובה, יש לומר, שבאנכי הוי' (שבמתן תורה) נכלל גם בחינת אנכי כמו שהוא בעצמותו, למעלה מהמשכה בהוי', אלא שהגילוי דבחינה זו הוא במצות התשובה. ומזה מובן, דזה שבמתן תורה נעשה בכאו"א מישראל שאנכי הוא אלקיך, כחך וחיותך, הוא גם בחינת אנכי שלמעלה מהמשכה בהוי'. וכאשר האדם רוצה להתעורר בתשובה (עוד לפני שעושה תשובה), עי"ז מתגלה אצלו שאנכי (גם אנכי שלמעלה מהמשכה בהוי') הוא כחך וחיותך, היינו שזה שייך גם להנר"נ שלו, ועי"ז, המצוה הזאת (תשובה) אשר אנכי מצוך, לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא, ואדרבא, קרוב אליך הדבר מאד בפוך ובלבבך לעשותו, שקרוב מאד לכ"א מישראל להגיע לתשובה, ולא רק לדרגת התשובה כמו שירדה להיות בבחינת פלא וריחוק אלא גם לדרגת התשובה אשר אנכי מצוך.

יו"ד **וזהו** ואת ובנייך תחיי בנותר, שגם כחות הפנימיים דהנשמה יחיו בנותר, דהגם שנותר הוא מקיף, ויתירה מזו שהוא מקיף הרחוק, מ"מ, נמשך ממנו חיות גם לכחות הפנימיים דהנשמה, כי ע"י התשובה מתגלה שאנכי הוא אלקיך כחך וחיותך. וע"ד שנת"ל (סעיף ט) בענין לא נפלאות היא ממך. אלא שענין לא נפלאות היא ממך הוא שכחות הפנימיים דהנשמה (ע"י הרצון לעשות תשובה) הם באופן שעל ידם אפשר להגיע להמקיפים, וענין ואת ובנייך תחיי בנותר הוא שכחות הפנימיים חיים (בחינת פנימי) בהנותר שנמשך ע"י התשובה, בנותר דמקיף הקרוב וגם בנותר דמקיף הרחוק [ויש לומר, שבנותר נכלל גם העצם שלמעלה מהגדר דמקיף ופנימי].

ויש לקשר זה גם עם פירוש רז"ל עה"פ ואת ובנייך תחיי בנותר, עד שיחיו המתים, כי בתחיית המתים יהי' חיות הגוף מהסובב⁵⁹ (נותר). וע"י ענין את ובנייך תחיי

(55) יתרו כ, ב.

(56) ראה ע"ד"ז לקו"ת במדבר טז, סע"ד.

(57) ע' רצט. וראה גם סה"מ תקס"ה ע' תתעט.

(58) ראה ד"ה וידבר גוי' אנכי ה'תשכ"ח הערה 20 (לקמן ח"ג ע' שכז).

(59) המשך וככה תרל"ז פצ"א. סה"מ קונטרסים ח"ב תיג, ב. ובכ"מ.

בנותר, שהחיות דכחות הפנימיים (דהנשמה) הוא בנותר, יהי' לע"ל גם חיות הגוף מהסובב. [ולא עוד אלא שהחיות דהגוף יהי' נעלה יותר, שלכן, הנשמה תהי' ניזונית מהגוף⁶⁰]. ויש לומר, שזוהי גם השייכות דתשובה לגאולה העתידה, דאין ישראל נגאלין אלא בתשובה⁶⁰ ומשיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא⁶¹, כי ההמשכה שע"י התשובה היא באופן שממנה נמשך חיות גם לכחות הפנימיים, את ובנייך תחיי בנותר, והשלימות דגאולה העתידה היא בתחיית המתים, שחיות הגוף יהי' מהסובב. ולכן, ע"י שישראל עושין תשובה מיד הן נגאלין⁶⁰, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בעגלא דידן ממש.

---

(60) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(61) הובא בלקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. ובכ"מ. וראה זח"ג קנג, ב.